

Marts og harekillinger

Marts betyder, at foråret er på vej. Det kan man konstatere sort på hvidt i kalenderen, men det bliver også bekræftet af naturen rundt om os. Den første stær, den første lærke, gæslinger på piletræerne og harerne som ramler (harens parringsritual) og derfor harekillinger!

En harehun, hvis korrekte benævnelse er "sætter", kan få helt op til 4 kuld killinger, som gennemsnitligt giver 2-3 killinger. Sætteren er reproduktionsdygtig mellem 8 og 9 måneder om året. I den resterende periode producerer harehannen også kendt som en "ramler" ikke sæd, og testiklerne størrelse mindskes markant og gemmer sig i bughulen i denne periode. Denne hvileperiode ligger i årets mørkeste måneder.

Når dagene atter bliver længere, begynder hareernes karakteristiske boksekampe, og det betyder at næste generation af harer er på vej.

Foto: Harekamp, Thomas Iversen

Foto Niels Søndergaard

Når sætteren skal føde sine killinger, har hun ikke lavet en egentlig rede til dem, men kullet bliver "sat"/født samlet på et tørt sted i god dækning. Killingerne som fødes med pels og åbne øjne, skal ikke forvente sig meget andet end den fornødne pleje fra deres mor.

Hun forlader dem umiddelbart efter fødslen og opsøger dem kun ganske få minutter, en gang i døgnet, en time efter solnedgang, for at lade dem die.

Killingerne har en stor mave og sætterens mælk er meget næringsrig så killingerne lider ingen nød, derudover er de godt camoufleret og afgiver næsten ingen fært, for at sikre dem mod eventuelle rovdyr.

Sætteren kommer hurtigt i brunst igen ganske kort efter fødslen og i nogle tilfælde op til 3 dage før fødslen finder sted. Da sætteren er drægtig i 41 dage

og ramlerens sæd kan overleve i op til 60 dage i livmoderen, vil det ved en parring før fødslen finder sted, være sæd fra den forrige parring der befrugter æggene. Sætteren kan derfor bære på 2 graviditeter på en gang.

Ved 2 ugers alderen, begynder killinger i stigende grad selv at supplere deres kost med planteføde. De dier dog fortsat hos deres mor, til de er ca. 4 uger gamle. Killingerne skifter deres killingepels når de er 2 måneder gamle og når de er et halvt år, vil de ofte ligne de voksne harer. De bliver dog først kønsmodne i det følgende år.

Selv om sætteren ikke er sammen med sine killinger, vil hun ofte være inden for et par hundredede meters afstand af dem. Efterhånden som killingerne bliver ældre vil de begynde at søge længere og længere væk fra hinanden.

Dødeligheden blandt killingerne er meget høj – helt op til 81%. Blandt de væsentligste dødsårsager er sygdom, herunder coccidiose som har været beskrevet i et tidligere nyhedsbrev, prædation og mødet med landbrugets maskiner.

Foto: Harekilling, Thomas Iversen